

Odamız, 01.08.2002 tarihinde bir basın açıklaması yaparak; Rize ve çevresinde yaşanan sel ve heyelanların nedenlerini ortaya koymuş ve çözüm önerilerini kamuoyuna ve ilgililere duyurmuştur»

AFETLER KADERİMİZ DEĞİLDİR»!

Ülkemiz jeolojik, topografik ve meteorolojik tonumu nedeniyle doğa olayları ile sıkça karşılaşmaktadır. Bir doğa olayının afete dönüşmesi ülkemizde yıllarca uygulanan bilim ve mühendisliği dışlayan, azami kan ve sömürüyü şiar edinen ekonomi politikalarından kaynaklanmaktadır.. Bu anlamda sadece bir doğa olayı olmaktan çıkarak afete dönüşen depremler, heyelanlar, su baskınları, kaya düşmeleri, yağmur, fırtına ve çığ düşmeleri aynı zamanda toplumsal bir sorun olarak önümüzde durmaktadır. Genel olarak afetler nedeniyle her yıl yüzlerce can kaybı ve gayrisafii millî hasılamızın %3'ü oranında bir ekonomik kayba uğradığımız bilinmektedir. Hatırlatmak isteriz iki sadece 1999 depremleri ile 40.000 yurttaşımız can vermiş 20 milyar Dolar ekonomik zarar meydana gelmiştir. Geçtiğimiz iz hafta yaşanan doğa olaylarından sel ve heyelanların ülkemizin değişik yörelerinde afete dönüşmesi yıllardır alınması gereken önlemleri kamuoyuna ve yetkililere ileten Jeoloji Mühendisleri Odası'nın görüşlerinin ne kadar dikkate alındığının göstermesi bakımında n ilginçtir. Daha iki ay önce 26 Mayıs 2002'de Odamız tarafından yöre ve mevsim koşulları dikkate alınarak Rize'de düzenlenen "Doğu Karadeniz ve Rize'de Doğal Afetler ve Kentleşme" Sempozyumunda da be-

lirttiğimiz üzere yerleşim politikaları oda bilimi ve mühendislik normlarının temel alınması ve özellikle yerleşim silreci kamuoyuna ve yetkililere aklanlmıştı. Yine 24 Temmuz 2002 tarihinde ülkemizin izin değişik yörelerinde yaşanan ve özellikle Rize ili Güneysu ve Çayeli ilçeleriyle köylerinde meydana gelen sel ve heyelan felaketleri, 30 yurttaşımızın can kaybına 50 yurttaşımızın kaybolmasına ve trilyonlarca maddi zarara neden olmuştur 26-27 Temmuz 2002 tarihlerinde Odamızın Bilimsel Teknik Kurul ve Afet Kriz Birimi üyeleri tarafından afet bölgesi Rize'de yeni nde tekni k incelemeler yapılarak afet nedenleri ve sonuçlar aşağıda sıralanmıştır.

NEDENLER

- Yerleşim yerleri, yol güzergah seçimleri ve arazi kullanim planlamasında; yapıları bilimsel çalışmaların göz önüne alınmayışının,
- (Güneysu ilçesi ve B ü y ü k kö y'd e) kâ mu ve ezeli sektöre ait fabrikalar ile bazı konutların dere yatağı içine yapılması nın,
- (Çayeli ve Büyük köy'de) yağışlı dönemlerde yüzey su lan o in drenajını > sağlayıcı kuru dere yatakları içine konut yapılmasının,
- Yol güzergahlarının dere yatağı içinde yer almasının,

- Karadeniz otoyolu yapım sürecinde kıyıya ve yamaçlara müdahale edilmesinin (gerek Karadeniz otoyolunun, gerekse de dağıtım yerleşim yerlerine ulaşım amaçlı yolların açımı sırasında yamaç toprak f arında açılan yarmalar nedeniyle mevcut topografik eğimin daha da dikleştirilmesi),

- Doğal topografyanın düz ve örtü zeminin gevşek olması, doğa ll bitki örtüsünün çay ekim bahçeleri oluşturmak için yoik edilmesi ve bu nedenlerden dolayı yağış sularının! yeraltına süzülmesi için yeterli zaman bulamaması nedeniyle hem sel hem de heyelan riskinin çok artması nun ve,

- Dünyanın değişen iklim koşulları nedeniyle yörenin yağış rejimiyle ilgili klimağın uğ ra mass sonucunda bölgeye düşen yoğun yağış tekrarlanma sürelerinin kısalmasının, ana etkenler olduğu sonucuna varılmıştır.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Yerleşim alanlarının seçimi ve yapılaşmada rantın ve günü kurtarma anlayışının değil akıl, bilim ve planlama anlayışının temel alınması
- Yapılan bilimsel çalışmalara gerekli önemin verilmesi,
- «a Yerleşim yerlerinin seçimi, yol güzergahları-

nın saptanması ve arazi kullanım potansiyetlerinin belirlenmesine yönelik mühendislik jeolojisi çalışmalarının yapılması,

• Doğu Karadeniz bölgesine özgü dağınık yerleşim düzeninden vazgeçilerek, bilimsel çalışmaların aşığı altında belirlenecek yerlerde toptu yerleşime geçilmesi,

• Dere yatağı kavramının sadece derenin aktığı yer olmadığını, taşkın alanını da kapsadığını kesinlikle bilinmesi,

• İmar, Yeraltı suları, Kıys Koruma Yasası vb- yasaların bilimsel gerçeklere göre yeniden düzenlenmesi/

• Kamusal bir hizmet alanı olan Yapı denetiminin TMMOB ye bağlı meslek odalara tarafından kamu yaran doğrultusunda kamu adına sürdürülmesi,

• Belediyelerde, beSde nüfusu gezentine alınarak, mühendislik jeoloji-

si konusunda hizmet içi eğitim almış olan jeoloji mühendislerinin istihdam edilmesi.

• İmar afi arına son verilmesi,

• Doğu Karadeniz bölgesinin tamamının sel ve heyelan tara açısından bir master plan çerçevesinde incelenmesi

• Yörenin özellikleri gezenine alınarak, kamu hizmetlerinden sorumlu bölge müdürlüklerinin kaldırılması politikaların da an vazgeçilmezli aksine bu kuruluşlar yetkilendirilmelidir.

SONUÇ

Yaşanan son afetler ülkemizde uygulanamayan sosyo ekonomik politikaların iflasının bir yansımasıdır. Günümüzde kurtaran, kaderciler/ politik ve maddi rant dayalı plansız çarpık kentleşme uygulamaları bu politikaların bir ürünüdür. Toplumun huzur, sağlık ve güvenliğinden sorumlu siyasal iktidarlar halkı doğa

olayları karşısında yapayalnız bırakmıştır. Toplumun esenliği için alınması gereken önlemleri, IMF reçeteleri uyarınca gereksiz bir harcama olarak gören siyasal iktidarlar halkı kaderine terketmiştir. Bu kamusal hizmet alanı ışığında, sosyal devletin terkedilmesi esenin bir sonucudur. Sağlık ve eğitim alanında olduğu gibi, doğa olayları karşısında da artık güçlü ve zengin olanlar yasaya bileceklerdir.

BEKLENEN İSTANBUL DEPREMİNİN TAHRİBAT SENARYOSUNUN KÜÇÜK BİR ÖRNEĞİ BUGÜN RİZE'DE YAŞANMIŞTIR. YAYARIN???

SAYGILARIMIZLA

JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

3213 Sayılı Maden Kanunu Değişiklik Tasarısı ile ilgili olarak; Odamız, Çevre ve Kimya Mühendisleri Odaları ile birlikte bir basın açıklaması yaparak, tasarının olumsuz yönlerini kamuoyuna sunmuştur.

BASINA VE KAMUOYUNA

Ülkemizin doğal, kültürel, tarihsel zenginliklerini yok edecek bir tehdit, bir "yasa tasarısı" adı altında şu anda TBMM. Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülmektedir. "Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" adı ile gündeme gelen yasa değişikliği kamuoyundan adete kaçırılarak, ülkemizi yeni bir "oldu, bitti" vâkâsı ile karşı karşıya getir-

meye yöneliktir. Şimdiye dek 4 ayrı versiyonuna ulaşabildiğimiz yasa tasarısının her yeni versiyonu ülkemizin doğal ve beşeri varlıklarını peşkeşinde yeni bir cüretin adımlarını taşımaktadır. Zira;

Yasa yapma tekniği açısından da bir skandal olan yasa tasarısı, 3213 sayılı Maden Kanunu dışında,

• 2872 sayılı Çevre Kanunu,

• 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu,

• 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu,

• 6831 sayılı Orman Kanunu,

• 3621 sayılı Kıyı Kanunu,

• 4122 sayılı Millî Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Kanunu,

• 4342 sayılı Mera Kanunu,